

جزوه جلسه ۱: فراتر از ترید

ریشه‌های پول، بحران اعتماد و تولد بیت‌کوین

ایده محوری

بیت‌کوین صرفاً یک دارایی دیجیتالی برای نوسان‌گیری یا یک فناوری کامپیوتری جدید نیست؛ بلکه یک پاسخ انقلابی به قدیمی‌ترین مشکل اقتصاد بشر یعنی «اعتماد» است. بیت‌کوین توانست برای اولین بار در تاریخ، مشکل جابه‌جایی ارزش در دنیای دیجیتال را بدون نیاز به هیچ واسطه یا نهاد مرکزی (مثل بانک‌ها و دولت‌ها) حل کند.

مفاهیم کلیدی

- تکامل پول از کالا تا فیات: مبادله پایاپای (*Barter*): معامله مستقیم کالا با کالا که نیازمند تطابق دقیق نیازهای دو طرف بود.
  - پول کالایی و فلزی: استفاده از اشیای با ارزش ذاتی، کمیاب و بادوام (مثل صدف، نمک، طلا و نقره) برای تسهیل تجارت.
  - پول نماینده: رسیدهای کاغذی صرافان که پشتوانه طلا داشتند. ارزش از کالا به «اعتبار صادرکننده» منتقل شد.

○ پول فیات (*Fiat*): پول‌های امروزی (مثل دلار، یورو، ریال) که هیچ پشتوانه فیزیکی ندارند و ارزش آن‌ها صرفاً ناشی از دستور دولت‌ها و اعتماد عمومی جامعه است.

- بحران کپی‌رایت پولی (**Double Spending**): بزرگترین چالش برای ساخت پول دیجیتال این بود که فایل‌های دیجیتال به راحتی و با هزینه صفر کپی می‌شوند. چطور می‌توانستیم جلوی یک فرد را بگیریم تا یک «فایل پول» را همزمان برای دو نفر متفاوت ارسال نکند؟
- راهکار سنتی (متمرکز): سیستم مالی امروز برای حل مشکل «خرج کردن دوباره»، به یک واسطه معتمد (بانک مرکزی یا شرکت‌های پرداخت) متوسل شده است. بانک به عنوان یک داور قدرتمند، دفتر حساب‌ها را نزد خود نگه می‌دارد و تراکنش‌ها را تایید می‌کند.
- راهکار ساتوشی ناکاموتو (غیرمتمرکز): به جای نگه داشتن دفتر کل حساب‌ها در گاو صندوق یک بانک، یک کپی از این دفتر به تمام افراد شبکه (گره‌ها) داده می‌شود. این دفتر کل توزیع شده و عمومی که «بلاک چین» نام دارد، تقلب یا تغییر تاریخچه را از نظر ریاضیاتی غیرممکن می‌کند.

نگاه پادیا

گذر از اعتماد انسانی به اعتماد ریاضیاتی

سیستم‌های متمرکز در طول تاریخ نشان داده‌اند که می‌توانند نقطه ضعف بزرگی برای اقتصاد باشند. چاپ بی‌رویه پول کاغذی و بحران مالی سال ۲۰۰۸ (فروپاشی بانک‌هایی مثل لیمن برادرز) نشان داد که اعتماد مطلق به نهادهای متمرکز چقدر شکننده است. ساتوشی ناکاموتو با قرار دادن تیترو روزنامه تایمز بریتانیا (مبنی بر کمک مالی دولت به بانک‌های ورشکسته) در «بلاک پیدایش» (Genesis Block)، پیام روشنی به جهان داد: سیستم پولی مبتنی بر برنامه‌ریزی مرکزی شکست خورده است. بیت‌کوین پارادایم اقتصاد را از «اعتماد به قول سیاستمداران و بانکداران» به «شفافیت کدهای برنامه‌نویسی و قوانین تغییرناپذیر ریاضی» (Trustless) تغییر داد.